

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՊԱՊԻԿՅԱՆ

Գրող, հրապարակախոս

1969 թ. շրջանավարտ

ՀԱՐՅՈՒՐԱՄՅԱ ՈՒՂԵԿԻՑՍ

Հիմա համալսարան է կոչվում իմ սիրելի մանկավարժական ինստիտուտը, ուր ես հետաքրքիր, անմոռաց չորս տարիներ ունեցա 1965-69 թվականներին:

Համալսարանի «Հայագիտական հանդես»-ում նորերս կարդացի համալսարանի օրհներգի տեքստը, որ հեղինակել է Մարտին Գիլավյանը: Ուրախացա, որ իմ սիրելի բուհն ունի իր օրհներգը: Մեր ժամանակ չկար այն, –ավարտական տարվա վերջին մենք հավաքվում էինք Քանաքեռում գտնվող Խաչատուր Աբովյանի տուն թանգարանում, Ուսուցչապետին մի տեսակ «հաշվետվություն» էինք տալիս, որ պատվով կկատարենք ուսուցչի աստվածահաճո առաքելությունը: Եվ հիմա, երբ տասնամյակներ են անցել մեր ուսանողական տարիներից, և իմ հարազատ ինստիտուտն էլ արդեն համալսարան անվանումով նշում է իր ստեղծման փառավոր 100-ամյակը, ես մտովի վերադառնում եմ մեր երդման օրվա տպավորությանը և մտովի կրկնում եմ այսօրվա օրհներգի խոսքերը, որոնք այնպես գեղեցիկ արտահայտում են մեր երդման օրերի տրամադրությունը.

« Դու մայր տաճար մեր դպրության,

Դու մեր երթի փարոս մի նոր,

Ճամփան ես մեր լուսավոր

Աբովյանից մինչ այսօր»:

Այո, մեր երթի իսկական փարոս էր 1990-ականների մանկավարժական ինստիտուտը: և մեր դասախոսները... Ի՞նչ ակնածանքով եմ հիշում նրանց, ովքեր մեր ուսանելու բոլոր տարիներին օրհնեցին մեր սլացքի ուղին, մեզ ճանաչելի

դարձրին գեղեցիկն ու բարին, ուսանեցին կյանքի դժվարություններով անվարան անցնել: Նրանք նվիրյալ էին իրենց գործին և գիտելիքից զատ մեզ տվեցին մարդկային հարաբերություններում ճիշտ պահվածք ունենալու վարպետություն: Իսկ դա ապագա ուսուցիչների համար չափազանց կարևոր է, որովհետև ինքնություն աշխատանքում մենք տարբեր բնավորությունների տեր աշակերտների ու նաև նրանց ծնողների հետ էինք գործ ունենալու:

Մարդու կյանքում միշտ լինում է մեկը, ով իր բարի, անկաշառ վերաբերմունքով անջիջ հետք է թողնում հիշողությանդ մեջ: Մանկավարժական ինստիտուտ իմ մուտքը պսակվեց այդպիսի մի անջինջ տպավորությամբ՝ շնորհիվ Պետրոս Բեդիրյանի: Ես ծանոթ չէի սփյուռքի Մելքոնյան վարժարանն ավարտած, հայրենադարձ այդ հրաշալի բնավորության տեր լեզվաբանին, ով հայրենադարձվելով Հայրենիքում զբաղվել էր հայոց լեզվի պահպանման ու զարգացման խնդիրներով, հայոց լեզվին նվիրված բազում գրքեր հեղինակել ու դրկտոր, պրոֆեսորի պատվավոր տիտղոսով վաստակել էր մանկավարժական ինստիտուտի ուսանողության սերն ու համակրանքը: Ահա, որեմն, այդ պատվելի մարդը ստուգում է դիմորդ Հովհաննես Պապիկյանի գրած «Մեր բակը» ազատ թեմայով շարադրությունը և... 6 տառասխալի առկայության դեպքում անգամ գնահատում է դրական: Իրեն անծանոթ այդ դիմորդի շարադրանքը որպես գրական ակնարկ համարելով՝ Բեդիրյանը շարադրությունը ներկայացնում է դեկանատ և ասում.

-Այս հրաշալի շարադրության հեղինակը Կարնո բարբառի ազդեցության տակ է, և նրա թողած տառասխալները ստվեր չեն գցում շարադրության բովանդակության վրա: Նա եթե ոչ լավ ուսուցիչ, հաստատ լավ լրագրող դառնալու հայտ է ներկայացնում:

Բեղիրյանը կարող էր, չէ՞, 6 տառասխալ ունեցող շարադրության մասին մոռանալ և անծանոթ հեղինակի հետագա ճակատագրով էլ չհետաքրքրվել: Բայց իր այդ մարդկային վերաբերմունքով ճակատագիր նախանշեց, չէ՞: Եվ եթե այն ժամանակվա դիրող Հովհաննես Պապիկյանը հետագայում լրագրության ասպարեզում իր որոշակ տեղն ու դերն ունեցավ՝ աշխատելով հանրային ռադիոյում ու հեռուստատեսությունում և այսօր հրապարակախոսական 14 գրքի և վավերագրական 10 ֆիլմերի հեղինակ է, (խնդրում եմ՝ ինքնագովություն չհամարվի)-պարտական է մնում Պետրոս Բեղիրյանի այն տարիների հայրական վերաբերմունքին:

Ահա այսօր արդեն իր ստեղծման 100-ամյակը նշող մանկավարժական համալսարանի առաջ իմ խոնարհումի առիթն ու անջինջ տպավորության գեղեցիկ դրվագներից ամենանկատելին:

Եվ պիտի հիշեմ նաև «Մանկական գրականության» դասախոս, երանելի Սոֆիկ Լալախանյանին, ով դասախոսելուց զատ տարբեր միջոցառումներ էր նախաձեռնում, որ ուսանողներս անմիջական շփումներ ունենայինք արդեն ճանաչում ունեցող գրողների հետ: Դրանցից մեկի մասին հանգամանորեն պիտի պատմեմ, որովհետև մանկավարականում իմ ուսանած տարիների աստեղային պահերից էր:

Ուսանողական տարիներին ես թղթակցում էի «Ավանգարդ» թերթին, և Լալախանյանը հավանում էր իմ հոդվածները: Գուցե դրանից էր, որ մեր կուրսից հատկապես ինձ ասաց.

-Ահա քեզ գրող Խաժակ Գյուլնազարյանի «Օրերի ճանապարհը» գիրքը: Կարդա և գրախոսական գրիր: Գյուլնազարյանին կհրավիրենք ձեր կուրսի հետ հանդիպման, և դու հանդես կգաս գրախոսականով:

Ես մի քիչ զգուշացա, բայցև ուրախացա այդ վստահության համար:

-Չփորձես կարդալ Գյուլնազարյանի գրական գործերի մասին որևէ գրախոսական,-զգուշացրեց Լալախանյանը,-այն կխանգարի քեզ, ինքդ կարդա գիրքը և գրիր այն, ինչ զգում ես:

Գյուլնազարյանն արդեն հայտնի գրող էր, իմ կյանքում էլ առաջին դեպքն էր, որ պիտի գիրք գրախոսեի:

Չերկարացնեմ: Եկավ գրողը, մեծ լսարանում կուրսեցիներից բացի նաև դասախոսներ կային: Ինձ ամբիոնի մոտ հրավիրող Լալախանյանի խրախուսական ժպիտն ինձ ոգևորեց, և ես ընթերցեցի մեքենագիր 11 էջանոց իմ գեկուցումը: Ծափահարություններ, և Գյուլնազարյանի խոսքը (չեմ մեծամտանում, նա տառացիորեն հենց այսպես ասաց):

-Իմ գրքերը հայտնի գրականագետների կողմից գրախոսելու առիթներ շատ են եղել, շատ գրախոսողներ եմ ունեցել, ինձ, որպես գրողի, բնութագրումներ էլ շատ են եղել, բայց խոստովանեմ՝ այսքան անմիջական, այսքան անկեղծ խոսք և այսքան դիպուկ բնութագրում, գրքիս էությունն այսպես ճշմարիտ ներկայացնող խոսք առաջին անգամ եմ լսում: Ես շատ հուզված եմ և շատ զգացված, - և հուզված գրողը համբուրեց ամբոնի մոտ կանգնած, գրողից տասնապատիկ հուզված գեկուցողիս: Աշխարհն ինձ էին տվել-առաջին լուրջ քայլը, ջերմ գովեստներ:

...Հիմա Խաժակ Գյուլնազարյանն արդեն 100 տարեկանի սահմանն անցել է, և Երկնային հեռուներից, գուցե թե նրա հոգին զգում է իմ այսօրվա զգացումը, տեսնում է այս վերհուշից եկած իմ շիկնելը, իմ այսօրվա ջերմությունն իր հանդեպ, որ բարի հիշողություն է, գեղեցիկ տպավորությունների արտահայտում:

Իմ սիրելի բուհը նման գեղեցիկ ու անմոռաց դրվագներ շատ պարզևեց ինձ, և լրագրության մեջ ինչ-որ չափով իմ

նկատելի լինելը եւ պայմանավորում եմ իմ սիրելի մանկավարժականում ուսանելու տարիներով:

Նախկին ուսանողի ակնածանքով ու ջերմությամբ շնորհավորում եմ միշտ ջահել մանկավարժական համալսարանի փառավոր հոբելյանը: Խաչատուր Աբովյանի Ոգու գործությունն է այնտեղ, որով լցված ու ոգեպնդված ուսուցիչներ են համալրում մեր դպրոցները: Բարի երթ նրանց աստվածահաճո առաքելությանը: